

Резюме на годишния доклад за 2023 г.

В годишния доклад за 2023 г. на Европейския банков орган (ЕБО) са представени основните постижения и дейности на организацията при изпълнението на нейния мандат и работната ѝ програма през последните 12 месеца. Постиженията на ЕБО се представят на фона на макроикономическите и геополитическите промени.

В доклада се подчертава мисията на ЕБО да допринесе за стабилността и ефективността на европейската финансова система чрез просто, последователно, прозрачно и справедливо регулиране и чрез надзор, който е от полза за всички граждани на ЕС.

Финализиране на прилагането на Базел III в ЕС

ЕБО публикува пътна карта за насочване на прилагането на Базел III, съобразена с новите банкови регламенти на ЕС, Регламента за капиталовите изисквания (РКИ 3) и Директивата за капиталовите изисквания (ДКИ 6). ЕБО наблегна върху отчетността, пазарния риск и насоките за вътрешните модели. Ключовите области на работа включваха секюритизация, капиталови емисии, ликвидни рискове, лихвени рискове и сближаване в областта на надзора, като през 2024 г. и след това се очакват 140 нови мандата. Освен това ЕБО работи по нормативната уредба на инвестиционните посредници и публикува актуализации относно обезпечените облигации, собствения капитал, управлението и многообразието. През следващите години се очаква засилено наблюдение на рисковете, свързани с достъпа до пазара на трети държави и лихвения риск в банковия портфейл (ЛРБП).

Провеждане на подобрен стрес тест в целия ЕС

През 2023 г. ЕБО проведе стрес тест в рамките на ЕС, като разшири извадката до 70 банки в 16 държави, обхващайки 75 % от банковите активи на ЕС. Тестът оценява устойчивостта на банките при базови и неблагоприятни сценарии, като включва надзорни прогнози отгоре надолу за нетните приходи от такси и комисиони. За първи път в него бяха включени подробни данни за секторните кредитни загуби, за да се оцени въздействието на икономическите несигурности. Резултатите показаха, че европейските банки остават устойчиви въпреки тежката рецесия, високата инфлация, покачващите се лихвени проценти и кредитните спредове.

Освен това ЕБО извърши ad hoc анализ на нереализираните загуби от облигации, като отбеляза, че към февруари 2023 г. банките са притежавали нереализирани загуби от облигации на стойност 75 милиарда евро по амортизирана стойност, намалени с 38 милиарда евро под формата на хеджиране. Тези загуби бяха сметени за управляеми. ЕБО започна също така да разработва сценарий за климатичен риск „Подготвени за цел 55“, за да оцени устойчивостта на финансовия сектор и подкрепата му за прехода към нисковъглеродна икономика в условия на стрес.

Поставяне на данните в служба на заинтересованите страни

ЕБО разви своята стратегия за данните, като се съсредоточи върху подобряването на събирането, споделянето и анализа на регулаторни данни чрез платформата Европейска централизирана инфраструктура за обмен на надзорни данни (EUCLID). Това позволи подобряване на потока от данни между заинтересованите страни, увеличаване на прозрачността, анализ на риска и постигане на нормативно съответствие. Стратегията също така подкрепи въвеждането на център за данни по Стълб 3 и подготви почвата за инициативата за прозрачност през 2023 г., която предостави над 1,2 милиона информационни единици. Освен това ЕБО финализира стандарта за информационния модел (DPM) 2.0, за да рационализира процесите на докладване, да намали разходите и да даде възможност за цифрово регулаторно докладване. ЕБО насочи усилията си към интегриране на рамките за докладване в областта на надзора, статистиката и реструктурирането, като използваше технологичните иновации за намаляване на тежестта на докладването и разходите за привеждане в съответствие и същевременно насърчаваше решения в областта на регулаторните технологии.

Предоставяне на цифрово финансиране и мандати на MiCAR/DORA

ЕБО напредна в работата си по Регламента относно оперативната устойчивост на цифровите технологии (DORA) и Регламента относно пазарите на криптоактиви (MiCAR). DORA, в сила от януари 2025 г., има за цел да подобри цифровата устойчивост на финансовия сектор на ЕС. Заедно с други европейски надзорни органи ЕБО инициира консултации и изготви политики за управление на риска в областта на информационните и комуникационните технологии (ИКТ) и за докладване на инциденти. Те също така проведоха подготовка за надзора на критични трети доставчици на услуги в областта на ИКТ.

MiCAR, в сила от юни 2023 г., управлява криптоактивите. ЕБО стартира консултации относно техническите стандарти за емитентите на токени, обезпечени с активи (ТОА), и токени за електронни пари (ТЕП), като се фокусира върху управлението, стрес тестовете и достъпа до пазара. В подкрепа на промишления преход ЕБО публикува насоки, насърчи ранното спазване и разработи надзорни рамки. ЕБО също така следеше финансовите иновации като криптоактивите, изкуствения интелект и BigTech, като същевременно разработи съвместно обучителна програма за надзор на цифровите финанси чрез Академията на ЕС в областта на надзора на цифровите финансови услуги.

Повишаване на капацитета за борба с изпирането на пари и финансирането на тероризма в ЕС

През 2023 г. ЕБО увеличи капацитета си за борба с изпирането на пари и финансирането на тероризма (ИП/ФТ) в целия ЕС. Той актуализира насоките и издаде нови, като съсредоточи вниманието върху доставчиците на услуги за криптоактиви (ДУК) и спазването на ограничителните мерки. Приоритет беше и справянето с проблеми като намаляване на риска и достъпа до финансови услуги за уязвимите групи. ЕБО подкрепяше управлението на риска от

ИП/ФТ и създаде над 260 колегии за борба с изпирането на пари и финансирането на тероризма (БИП/БФТ) за координиран надзор.

Ключовите инициативи включваха стартирането на централната база данни на ЕБО за борба с изпирането на пари и финансирането на тероризма (EuReCA), централна база данни за проследяване на недостатъците в БИП/БФТ, както и преразглеждане на насоките относно преводите на средства и прехвърлянето на криптоактиви. ЕБО също така улесни прехода към новия орган за борба с изпирането на пари, като осигури плавно предаване на отговорностите и оформяне на бъдещата рамка за БИП/БФТ.

Изпълнение на пътната карта в областта на ЕСУ

ЕБО напредна в своята пътна карта в областта на екологията, социалните въпроси и управлението (ЕСУ), като се съсредоточи върху интегрирането на ЕСУ рисковете в банковата рамка в подкрепа на устойчивия преход на ЕС. Ключовите действия включваха оценка на пруденциалното третиране на ЕСУ рисковете, публикуване на доклад относно значението на екологичните и социалните рискове и предлагане на подобрения за ускоряване на тяхното отчитане. ЕБО също така издаде насоки за управление на ЕСУ рисковете и положи усилия за подобряване на прозрачността чрез показателите за основните неблагоприятни въздействия (ОНВ). Той разгледа заблуждаващите твърдения за екологосъобразност във финансовия сектор и предостави консултации относно „зелените“ заеми и ипотeki. Освен това ЕБО изготви за „Подготвени за цел 55“ анализ на сценариите за риска от изменението на климата, за да оцени устойчивостта на финансовия сектор към свързаните с климата рискове.

Оценка на риска

ЕБО продължи да оценява рисковете и уязвимостите в банковия сектор на ЕС, поставяйки акцент върху предизвикателства като руското нашествие в Украйна, нестабилността на финансовите пазари, инфлацията и повишаването на лихвените проценти. Въпреки тези предизвикателства банковият сектор в ЕС остана устойчив, с висока капитализация (коефициент на базовия собствен капитал от първи ред от 16 %) и стабилна рентабилност. Въпреки това рисковете, свързани с повишаването на лихвените проценти, икономическото забавяне и оперативните рискове, например киберзаплахите, продължават да съществуват. ЕБО наблюдаваше ликвидността, тежестите върху активите и плановете за финансиране, като публикува ключови констатации в доклади, например доклада за оценка на риска, проучвания на ликвидността и топлинна карта относно управлението на лихвения риск.

Възстановяване и реструктуриране

През 2023 г. ЕБО подобри рамката за възстановяване и реструктуриране, като разработи насоки относно изпълнението на инструмента за споделяне на загуби чрез вътрешни източници и тестове за възможността за реструктуриране. Той публикува окончателни насоки относно общия капацитет за възстановяване с цел хармонизиране на плановете за възстановяване. ЕБО също така наблюдаваше сближаването на рамката за реструктуриране и

натрупването на ресурси за МИПЗ с цел подобряване на готовността и устойчивостта при кризи.

Платежни услуги

ЕБО положи усилия за подобряване на ефективността, сигурността и използваемостта на плащанията на дребно в ЕС. Ключов резултат беше партньорска проверка на издаването на разрешения на платежните институции съгласно преразгледаната Директива за платежните услуги (ДПУ2), в която бяха подчертани подобренията в прозрачността, но и регулаторните несъответствия. ЕБО подкрепи Европейската комисия при разработването на ДПУ 3 и продължи да оценява данните за измами при плащанията.

Защита на потребителите и вложителите

През 2023 г. ЕБО усъвършенства защитата на потребителите и вложителите чрез координиране на дейностите за „тайно пазаруване“, разработване на показатели за риска за търговията на дребно и публикуване на доклади за защита на потребителите. Основните инициативи включваха подобряване на прозрачността на кредитните услуги и разглеждането на жалби. Освен това ЕБО преразглежда схемите за гарантиране на депозитите и анализира промените в покритието на депозитите, повишавайки защитата на вложителите и финансовата стабилност.

Сближаване на надзорните практики и независимост

ЕБО посредничи в спор между испански и белгийски схеми за гарантиране на депозити и въведе съвместни критерии на ЕНО за надзорна независимост. Той също така проведе няколко партньорски проверки, насочени към лицензирането, третирането на кредитополучателите на ипотечни кредити и квалифицираните дялови участия, с цел подобряване на надзорните практики и справяне с възникващите рискове в различните сектори.